

PIMA-ohjeen uusiminen MAA-AINESJÄTTEET

Anna-Maija Pajukallio
28.3.2012 MUTKU-päivät

MUTKUN kannanotto + muut

- MUTKUN:n hyötykäyttö koskeva kannanotto 1.7.2011
 - Hyötykäyttökriteerien ja menettelytapojen laatiminen
- Jätelain kokonaisuudistuksen yhteydessä saatu palaute
 - Menettelyjen selkeyttäminen maa-ainesten hyödyntämisen osalta
- Erilaisten PIMA-seminaarien palaute
 - ”Nuhruun” menettelyjen selkeyttäminen

⇒ PIMA-OHJEEN JÄTELUKUJEN PÄIVITTÄMINEN KÄYNNISSÄ

- tavoitteena sekä menettelyjen selkeyttäminen että hyötykäytön yleisten periaatteiden kirjaaminen
 - saattaa edellyttää asetustöitä
- **Tavoitteena, että ohjeluonnos netissä 1.5. alkaen (lausuntokierros)**

Taustaa ja tavoitteita sekä haasteita

- Jätelain kokonaisuudistus muuttaa käsitteistöä ja käytäntöjä 1.5. 2012 alkaen
 - käsittely, vaarallinen jäte, etusijajärjestys
 - YSA 4 §/ YSL 30a §:n mukainen menettely poistuu
- Pilaantuneen maa-aineksen luokittelu PIMA-ohjeessa (2/2007)
 - ”pilaantumaton, jossa kohonneita haitta-ainepitoisuuksia” aiheuttanut tulkintaongelmia -> *selkeyttäminen*
 - kynnysarvojen rooli -> *voimavarojen kohdentaminen*
- Hyötykäytön edistäminen
 - samalla tarve välttää lisää hallinnollista kuormaa
 - hyödyntämisperiaatteiden ja kriteerien tarve ja tapa (ohjeet/asetus)
 - YSLin uudistus tuo mahdollisuuden muutokseen

3

Maa-aineksen pilaantuneisuus

- Pilaantunutta/puhdasta maa-ainesta ei ole määritelty lainsäädännössä
 - Kaivannaisjäteasetus (379/2008)
 - 2 § 3) *pilaantumattomalla maa-aineksella* tarkoitetaan kallio- tai maaperän pintakerroksesta irrotettua orgaanista tai epäorgaanista ainesta, **joka on luonnontilaista tai joka ei sisällä haitallisia aineita siten, että siitä voi aiheutua ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;**
- Lain tasolla ei voida olla pitoisuuksiin perustuvaa määritelmää
- PIMA-ohjeen mukainen käytännön jaottelu kaivetuille maa-aineksille:

Kynnysarvo		Alempi ohjearvo
Pilaantumaton	Pilaantumaton, jossa kohonneita haitta-ainepitoisuuksia	Pilaantunut

4

Maa-aineksen jäteluonne

(1/2)

- Uutta jätelakia (646/2011) ei sovelleta kallio- tai maaperästä irrottamattomaan pilaantuneeseen maa-ainekseen (3 §, 7 kohta)
- Pilaantunut maa-aines on pääsääntöisesti jätettä
- Pilaantumaton maa-aines, joka hyödynnetään varmasti ja suunnitelmallisesti ilman edeltäviä muuntamistoimia täyttää harvoin jätteen tunnusmerkit (jätteen määritelmään perustuva tulkinta)
 - **VARMASTI:** jätettä ei välivarastoida pitkiä aikoja
 - **SUUNNITELMALLISESTI:** hyödyntämisen edellytykset pohjautuvat olemassa olevaan viranomaislupaun tai suunnitelmaan
 - MRL asemakaava, katusuunnitelma, yleisen alueen toteuttamissuunnitelma, rakennuslupa, purkamislupa jne. (luetellaan ohjeessa)
 - **ILMAN EDELTÄVIÄ MUUNTAMISTOIMIA:** maa-ainesta voidaan esim. seuloa ja lajitella

5

Maa-aineksen jäteluonne

(2/2)

- Maa-aineksen pilaantuneisuus ei siis pelkästään eikä välttämättä määrittele jäteluonnetta.
 - Pilaantumatonkin kaivettu maa-aines on jätettä, jos sillä ei ole oikeaa hyötykäyttöä
- Maa-ainejätteille voidaan harkita kehitettävän myös sääntöjä siitä, milloin jäte ei ole enää jätettä (EoW –kriteerit, JL 5 §)
 - **KRITEERIT:** hyödyntämistoimi läpikäytynä, yleinen käyttötarkoitus, markkinat tai kysyntää, tekniset ja tuotevaatimukset täyttyvät, käyttö ei aiheuta kokonaisuutena arvioiden vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle
 - EoW-kriteerejä voidaan soveltaa myös esim. käsittelylaitoksen ympäristöluvan yhteydessä.
 - Rakentamisessa syntyvien maa-ainesten osalta tarvitaan koko jätejätettä koskevat kriteerit (asetus)
 - KOMISSIO suunnittelee EY-tason kriteerejä aggregaateille (ml maa-ainekset) – oletettavasti hankalaa

6

Hyötykäyttöön liittyvät hallinnolliset menettelyt

- Maa-ainesten pilaantuneisuusluokittelu vaikuttaa niiden käsittelyä ja hyödyntämistä koskeviin hallinto-menettelyihin.
- YSA 30 a §:n mukaisella poikkeusmenettelyllä ei ole ollut oikeasti käytännön merkitystä
- **Kynnysarvojen/ (taustapitoisuuksien) alittuessa**
 - kaivettu maa-aines **on pilaantumaton** eivätkä sen sisältämät haitta-ainepitoisuudet aiheuta rajoituksia maa-aineksen käytölle
 - toisinaan luonnonmaatkin ongelmallisia (Pirkanmaan arseenimaat)
- **Muiden maa-ainesten osalta ollut horjuvuutta**
 - käytännössä yleensä hyötykäyttö kunnostusalueella hyväksytty PIMA-ilmoituksessa, joskus ympäristöluvassa
 - hyödyntäminen alueen ulkopuolella pääosin ympäristölupaan perustuen
 - mutta epämääräinen poikkeusmahdollisuus:
ei koske massojen hyödyntämistä kaupunki- ja teollisuusalueilla, joissa taustapitoisuudet ovat samaa luokkaa kuin sijoitettavilla massoilla tai massojen hyödyntämistä alueilla, joissa on luontaisesti samalla tasolla olevat haitta-aineiden pitoisuudet

7

Hyötykäytön edellytysten selkeyttäminen

- Vireillä olevassa PIMA-ohjeen päivityksessä tarkoituksena selkeyttää hyötykäytön pelisääntöjä.
- Nuhrumaiden (kynnysarvot ylittävät ja alemmat ohjearvot alittavat) osalta voidaan määritellä hyödyntämistä koskevat yleiset edellytykset, joiden täytyessä ei edellytetä PIMA-ilmoitusta tai ympäristölupaa
 - edellytysten kirjaaminen ohjeeseen
 - edellytysten työstäminen asetukseksi (esim. kansallinen EoW)
- Pilaantuneiden maiden hyödyntäminen edellyttää yleensä ilmoitusta tai lupaa
 - voidaan laatia myös oma rekisteröintimenettely (MARA-asetustyyliä)
 - perustuu mm. eri käyttötarkoituksiin ja haitta-aineiden pitoisuus- ja liukoisuusraja-arvoihin

8

Nuhrujen hyödyntämisen periaatteet ?

Nuhrumaita saa sijoittaa ilman ympäristölupaa tai hyväksyttyä PIMA-ilmoitusta kohteisiin:

- joissa hyötykäyttö on todistetusti suunnitelmallista ja varmaa
- jotka eivät sijaitse
 - 1. tai 2. luokan pohjavesialueilla
 - kaivojen läheisyydessä (x m)
 - luonnonsuojelualueilla
 - luonnontilaisilla alueilla
 - Viljelyalueilla
- ja joissa pintakerroksessa on/tulee vähintään 0, x m < kynnysarvomaata **JA**
- jos maat eivät sisällä seuraavia haitta-aineita yli kynnysarvon
 - VOC-, BTEX- ja POP-yhdisteet
 - tietyt phase out –metallit?
- Haaste: tiedon siirtyminen ja säilyminen

9

Ilmoitusmenettelyn käytön laajentaminen?

- Vireillä olevan ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen yhteydessä laajennetaan PIMA-ilmoitus (YSL 78 §) koskemaan myös hyödyntämistä
 - kunnostusalueella vai kaikkialla
 - Jotenkin rajoitettuna (esim. pl vaaralliset jätteet, isot kohteet) vai ilman rajoituksia
- Ilmoitusmenettely oleellisesti nopeampi kuin ympäristölupamenettely -> edistää hyötykäyttöä
- Kuulemismenettely ohjeistettava
- Lisää ELY-keskusten työmäärää
 - Käsittelijät pimojen asiantuntijoita

10

The image features a large, abstract graphic design in the upper half. It consists of several overlapping shapes: a large light blue shape on the left, a smaller dark blue shape overlapping its right side, and a green shape overlapping the dark blue one from the top right. Below this graphic, there is a thin horizontal line. At the bottom of the page, there is a decorative footer element consisting of a green shape on the left and a blue shape on the right, both tapering towards the center.

Kiitos!

www.ymparisto.fi
anna-maija.pajukallio@ymparisto.fi